

MILJØDIREKTORATET
Postboks 5672 Torgarden
7485 TRONDHEIM

Attn: Marit Hepsø

2020/2394- Klimasats: Klimavennlig barnehage i Vanvikan - spørsmål til søknaden

Vi viser til e-post fra Miljødirektoratet v/Marit Hepsø, datert 12. mai 2020. Vi limer inn spørsmålene nedenfor, og svarer på dem etter hvert.

- a) **Sammenheng med forprosjekt?** Viser til at dere fikk 375 000 kr i 2019 for å kartlegge klimatiltak i den aktuelle barnehagen:

<https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/klimaarbeid/kutte-utslipp-av-klimagasser/klimasats/2019/ny-klimavennlig-barnehage/#>

Ser at rapporteringsfristen for dette ikke har vært enda, men siden dere ikke har nevnt forprosjektet i søknaden, lurer jeg på hva dere eventuelt tar med dere fra forprosjektet inn i gjennomføringsprosjektet, om det er noe som kan gi verdi for dere der? Har dere evt. fått noen foreløpige resultater eller anbefalinger som var nyttige? Ser dere behov for ytterligere kartlegginger, evt. hvilke tiltak ser dere for dere å følge opp / ikke følge opp, og hvorfor? Hadde vært veldig interessant å vite.

Våre kommentarer:

1. Vi har fått utsatt rapporteringsfristen til 1. februar 2021. Det er fordi framdriften i prosjektet har tatt noe mere tid enn beregnet. Slik blir det ofte i kommunale prosjekter, der framdriften ofte er avhengig av politiske vedtak underveis i prosessen.
2. Vi tenker i utgangspunktet at alt vi har gjort og lært gjennom forprosjektet, skal tas med inn i gjennomføringsprosjektet.

Så langt i forprosjektet har klimasatsing vært tema på alle møter i styringsgruppa og prosjektgruppa. Klimasatsing var også et viktig tema i leverandørdialogen, som fant sted 25. februar 2020.

Det vi har arbeidet med i forprosjektet, har gitt alle involverte – både politikere, administrasjon og de ansatte i barnehagen – en ny og bedre innsikt i hvilke muligheter og begrensninger som ligger i det å bygge klima- og miljøvennlige bygg.

3. Vi har gjennom forprosjektet skaffet oss kompetanse fra
 - energirådgiver Tore Larsen fra Tempero Energitjenester AS. Han var med på planleggingen av en studietur til tre barnehager i Trondheim. Han holdt

*Fantastiske
Fosen*

innlegg på leverandørdialogen 25. februar, og har gitt prosjektgruppa en innføring i aktuelle alternative energiformer i et barnehagebygg på den aktuelle tomta

- sivilarkitekt Bård Solem fra Eggen Arkitekter AS, som ga styringsgruppa og prosjektgruppa en lærerik innføring i klima- og miljøvennlig materialbruk – der alle fikk en forståelse av hvor interessant og kompleks dette fagfeltet er.
4. Prosjektgruppa og fire ansatte fra barnehagen var på studietur til tre nye barnehager i Trondheim. Dette var barnehager som har stort fokus på miljø og klima: Moholt barnehage, Ranheimsfjæra barnehage og Åstahagen barnehage.
 5. Vi har satt oss inn i Grønn Materialguide (utgitt av Grønn Byggallianse), og presenterte denne guiden på leverandørdialogen 25. februar.
 6. Vi er nå inne i en fase, der vi skal velge ut tre arkitekter som skal delta i en plan- og designkonkurranse. I funksjonsprogrammet for barnehagen ligger det inne formuleringer om at det skal brukes robuste materialer som genererer lavt CO₂-utslipp, innematerialene skal gi minst mulige avgasser, det står at vi ønsker klimavennlige løsninger for bygget, blant annet i form av energisparing og minst mulig klimaavtrykk. Det står også at kommunen har fokus på sirkulærøkonomi.
I utvelgelsesprosessen og i juryeringen vil vi knytte til oss rådgivere med kompetanse innen miljø og klima. Den kompetansen kommunens folk har opparbeidet seg i forprosjektet, vil også være viktig i denne prosessen.
 7. Etter at arkitekt er valgt, er det lagt opp til en samspillsfase, der arkitekt og rådgiver vil komme med forslag til løsninger, som styringsgruppa tar stilling til. Vi vet ennå ikke hvilke løsninger styringsgruppa kommer til å gå for. Den kunnskapen styringsgruppa har fått gjennom forprosjektet, er av stor betydning for denne samspillsprosessen.

b) Budsjett for kostnader, hva ligger inne? Viser til budsjettet, hvor dere skriver at midlene er tenkt benyttet til merkostnader for prosjektering, merkostnader for materialer og tekniske løsninger, og merkostnader for omorganisert transport. Vi lurte på om dere kan spesifisere hva som ligger inne i merkostnadene for disse kategoriene?

Våre kommentarer:

1. Jo flere klima- og miljøkrav man legger inn, jo flere runder blir det i prosjekteringen, og jo flere vurderinger må tas underveis. Dette fordyrer prosjektet.
2. Mange av de tekniske løsningene vi vurderer, vil utgjøre en merkostnad. Det kan være solfangere, solceller, varmegjenvinning på avløp, energibrønn etc.
3. Flere typer miljøvennlige materialer vil være dyrere i innkjøp enn tilsvarende ordinære «hyllevarer».

Det er vanskelig å spesifisere utgiftene i punktene over på nåværende tidspunkt. Det er fordi vi ennå ikke vet hvilke løsninger vi ender opp med. Men vi er helt overbevist om at merkostnadene vil bli langt høyere enn de tre millionene vi søker om.

4. Omorganisering av transporten møtte en del motstand fra leverandørene under leverandørdialogen 25. februar 2020. De frammøtte entreprenørene m.fl. mente at det vil være uhensiktsmessig å etablere store lager på den aktuelle tomte. De sa videre at samordning av transport skjer allerede. Dette henger blant annet sammen med de høye ferjeutgiftene for varetransport over fjorden. Transporten samordnes derfor av transportfirmaene, som sørger for at de kjører med fulle biler når de krysser Trondheimsfjorden.

c) Spesifisering av foreslåtte tiltak? Dere har planer om klimatiltak på flere tema, noe som er positivt. F.eks. nevnes både materialer, byggeplass og avfall, mm. Vi lurer på om dere har tenkt noe mer spesifikt på hva slags tiltak som er mulig og relevant å sette krav om og evt. gjennomføre, innenfor noen av temaene? Hadde vært fint med litt utdyping.

Våre kommentarer:

1. Etter at samspillsfasen med arkitekt er over, og aktuelle entreprenører kommer inn i bildet, vil det stilles krav om minimum 90 prosent sorteringsgrad for avfall.
2. Det vil også stilles krav om tomgangsfri byggeplass. Vi kunne ha sagt en fossilfri byggeplass. Men det tør vi ikke å gjøre i utgangspunktet, fordi det vil ekskludere de lokale byggefirmaene. Det å kreve en byggeplass uten tomgangskjøring, er likevel et viktig signal til entreprenørene. Dersom det uansett ender opp med at et større byggefirma fra Trondheim får oppdraget, vil vi vurdere å utvide kravet om tomgangsfri byggeplass til en fossilfri byggeplass.
3. Spørsmålet om materialer har vi kommentert lenger oppe i dette brevet.

d) Byggestart? Det står at planleggingsarbeidet er i gang og at barnehagen ventes å stå ferdig våren 2022. Vi lurer på når selve byggingen starter? Evt. om dere har en mer detaljert tidsplan, så kan dere sende den.

Vår kommentar:

Her er den tidsplanen vi arbeider etter. Den er foreløpig ikke mer detaljert enn dette:

1. Byggingen starter våren 2021.
2. Tett bygg sensommeren eller tidlig høsten 2021.
3. Overtakelse 1. juni 2022.
4. Barnehagen skal være klar til å ta imot barn 1. august 2022.

Vi håper at dette er tilstrekkelige opplysninger til at dere kan behandle vår søknad. Dersom det fortsatt er noe dere mangler, må dere ikke nøle med å ta kontakt med undertegnede.

Vi håper på et positivt utfall av søknadsbehandlingen!

Med hilsen
Finn Yngvar Benestad
prosjektleder oppvekst
Finn.Yngvar.Benestad@indrefosen.kommune.no
Tlf: 93208002

Hvis du ønsker å svare på dette brevet, send inn sikkert via dette skjemaet
<https://svarut.ks.no/edialog/mottaker/944305483>

Oppgi gjerne dette saksnummeret i skjemaet: 2020/1082

Du kan også kontakte oss per post til:
Indre Fosen kommune
Postboks 23, 7101 RISSA
Sentralbord: 74 85 51 00

Intern kopi:
Liv Heide
Einar Eilertsen